

DOMINE

závěrečný koncert cyklu BERGin11

pondělí 5. prosince v 19.30
kostel U Salvátora

PODPOŘILI: Magistrát hl. m. Prahy, Ministerstvo kultury ČR, MČ Praha 1, Partnerství OSA, Nadace ČHF a tiskárna TISKAP

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI: časopis Sanquis, A2, Týdeník Rozhlas, Radio 1

DĚKUJEME VŠEM JEDNOTLIVCŮM, KTEŘÍ NÁM LETOS POMÁHAJÍ

DÁRCI: RNDr. Jiří Kessler, RNDr. Ondřej Jäger, manželé Ridenouroví

ANDĚLÉ: Věrka a Peter Babišovi, Eva a Tonda Blomannovi, Anička Císařová, Dominik Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Lucie Fišer Silkenová, Irena Fürbachová, Eszter Honti, Aleš Janíček, Martina Kaňková, Jiří Kessler, Jitka Kloučková, Johana Kratochvílová, Ondřej Mayer, Alena Miltová, Kateřina Plevová, Marek Prchal, Barbora Prošková, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan, Petr Venkrbec, Michaela Volfová, David Zábranský a Jan Zázvůrek

Pēteris Vasks

Musica adventus (česká premiéra)

I. – II. – III. – IV.

Ondřej Štochl

Modrá – čistá a křehká (světová premiéra)

--- přestávka ---

Justė Janulytė
Georgs Pelēcis

Bílá hudba (česká premiéra)

Revelation (Zjevení; česká premiéra)

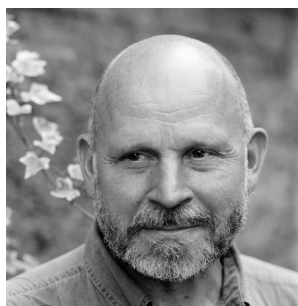
Terežka Horáková – housle (Štochl)

Jan Mikušek – kontratenor (Pelēcis)

Orchestr BERG

Jan Vittinger – trubka, Martin Levický – klavír (Pelēcis)

Peter Vrábel – dirigent

Světznámý skladatel **Pēteris Vasks** (*1946) je „vlajkovou lodí“ současné lotyšské hudby. Vystudoval hru na kontrabas na Litevské státní konzervatoři a kompozici na Lotyšské státní konzervatoři. V letech 1963–1974 působil jako kontrabasista v předních lotyšských a litevských orchestrech. Od konce 80. let, kdy začal pravidelně dostávat objednávky, se věnuje výhradně komponování. Spolupracuje s renomovanými interprety a tělesy (dirigent Juha Kangas, houslista Gidon Kremer, cellista David Geringas, Kronos Quartet, Hilliard Ensemble ad.), je zván na prestižní festivaly, jeho skladby publikuje nakladatelství Schott Music. Získal četná ocenění doma i v zahraničí (mj. University of Vienna Herder's Award či Baltic Assembly Award, obě v roce 1996, Cannes Classical Award, 2004, za nahrávku *Druhé symfonie* a houslového koncertu *Vzdálené světlo*, vydanou firmou Ondine).

www.lmic.lv, www.schott-music.com

Musica adventus (1995–1996), čtyřvětá skladba pro smyčcový orchestr, je upravenou verzí Vasksova *Smyčcového kvartetu* č. 3. Název odkazuje k předvánoční době a právě hudba

zprostředkovává její duchovní rozměr a sváteční atmosféru v různých aspektech: coby vzpomínky na tento čas v dětství (první věta), bujaré oslavy pohanského svátku slunovratu s průvodem masek (druhá věta), meditaci (třetí věta) a jako podmanivou krajinomalbu s rozzářenými hvězdami, dočasný konflikt mezi světlem a temnotou a poselství naděje (finále).

Ondřej Štochl (*1975) studoval na Pražské konzervatoři hru na violu a skladbu, ve studiu skladby pokračoval na HAMU u Marka Kopelenta. Je autorem komorních, orchestrálních i vokálních skladeb. Jeho hudba je lyrická, často mívá mimohudební program, který je buď zcela abstraktní (např. vyjádření kontrastu mezi prožitkem vývoje a stavu), nebo konkrétní (použitý text, vlastní prožitek...). Příznačná je netradiční instrumentace v kombinaci s atonální

harmonii, pohybující se mezi dvěma rovnocennými protipóly – alikvotní řadou (výrazem stability) a kvartovou harmonií (výrazem lability), což sám autor nazývá „principem harmonické polarity“. Svou hudbou se snaží vyjadřovat stav, vytvářet iluzi „bezčasí“, která je většinou konfrontována s dynamičtějším úsekem. Štochl předsedá skladatelskému spolku Konvergence a je uměleckým vedoucím stejnojmenného komorního souboru. V roce 2010 stál u založení kurzů pro mladé skladatele Postfest při festivalu ForFest v Kroměříži. Působí také jako pedagog (Konzervatoř Jana Deyla, ZUŠ v Hostivaři).

www.ondrejstochl.info

Krom skládání také učíš na Konzervatoři Jana Deyla (...). Je pro tebe učení jen zdrojem obživy?

V žádném případě. Ono to ani nejde. Dnes nikdo nemá moc času na nějaké debatování, a tak je hodina strávená ve dvou, třech, pěti lidech dost vzácná. Když se najde na hudebce vnímavý žáček nebo nudu odmítající skupinka amatérských komorních hráčů, vznikají tím velmi intenzivní okamžiky. Nejde při nich ani tak o výsledky (které potěší) a už vůbec ne o citovou závislost. Spíš o úroveň vzájemného vnímání, často silnější, než mají mnohé koncerty (a jejich hráči mezi sebou), na které člověk buď ví proč zavítá. V době, kdy se z mnohých děl dochovaných z minulosti stává jen zboží k prodeji, je zvláštní poznat třeba prostředí Deylovy konzervatoře. Lidi, kteří mají často soukromý život v troskách, mají šílené zážitky, vnímají s jinou intenzitou, než bys čekal. Poskytují mi důležitou zpětnou vazbu. Nejde jim jen předávat informace, musíš je vnímat jako spoluhráče, chápat jejich nedůvěřivost a nezlobit se, když tě zpočátku neberou.

(z rozhovoru Josefa Třeštíka s Ondřejem Štochlem, HIS Voice 2/2011)

Modrá – čistá a křehká (2011)

Modrá je barva čisté oblohy i čisté myslí. Symbolizuje mír, klid, vyrovnanost všech účtů s okolím i s vlastním svědomím. Nějakou podobu řešení svých skutků a jejich nesouladu s ideální představou o nás samých potřebuje nalézt každý, ať je věřící, nebo ne. Každý se přeci svým způsobem zpovídá. Často se mi při práci s dětmi vtírá otázka, jestli v jejich upřímnosti a ochotě připouštět si dobré i zlé není víc moudrosti než v našich „dospělých“ obranně-ignorantských mechanismech. I to je důvod, proč jsem se rozhodl pro dnešek oslovit jako sólistku právě dítě. Potřeboval jsem totiž interpreta až naivně přístupného a citlivého, takového, který se bude zajímat o jemné výrazové odstíny, aby mohl pomoci celkovému klidnému, „modrému a křehkému“ vyznění skladby. „Křehká“ se snadno rozbije a „čistá“ zašpiní, ale najít ji, udržet, předat, to je úkol pro Terezku...

Terezka Horáková (1999) se věnuje houslím od svých šesti let. Od počátku projevovala velké nadání, pozoruhodný výrazový talent i zájem o dílo jako takové - jeho styl, strukturu, souvislosti... Takřka nebylo možné jí zadávat instruktivní skladby, svou

povahou spíš dětinské než dětské, bylo to v rozporu s vážností, upřímností, jaká je z jejího vztahu k hudbě cítit. Je interpretem, pro kterého je hudba důvěrným a intenzivním prožitkem. Je v ní naivní otevřenost i jemná, citově hluboká empatie. Nekonformní je i její vkus - kromě německého baroka ji táhne hlavně poválečná a současná hudba. Pro takového interpreta se píše snadno a rádo...

Ondřej Štochl

Litevská skladatelka **Justė Janulytė** (*1982) absolvovala studium kompozice na vilniuské akademii a milánské konzervatoři, v současné době žije v Miláně. Svou hudbu označuje jako monochromní: píše skladby pro ansámby složené ze stejných nástrojů, s nimiž nezachází na bázi individualizovaných hlasů, ale pracuje s nimi jako s jakýmsi „supernástrojem“, který jí při zvukové homogenitě poskytuje širokou škálu výrazových a technických možností (tímto supernástrojem může být i ansámbl různých smyčcových nástrojů). Názvy jejích skladeb působí jako poetický program, ale vždy v sobě skrývají racionální jádro: odkazují k jevům, procesům apod., jimiž je inspirována vlastní struktura skladeb (např. *Zatmění*, *Prodlužování nocí*, *Dýchající hudba*, *Textil*). Letos Janulytė zaznamenala velký úspěch na mezinárodní scéně s celovečerním audiovizuálním dílem *Přesýpací hodiny* pro čtyři violoncella, živou elektroniku a instalaci, které uvedly prestižní evropské festivaly – MaerzMusik, Holland Festival, Varšavský podzim, RomaEuropa, štrasburská Musica aj.

www.janulyte.info

Za vznikem **Bílé hudby** (Balta muzika, 2004) pro patnáct smyčcových nástrojů stojí myšlenka italského romanopisce Alessandra Baricca, vyjádřená v jeho próze *Hedvábí* (Seta, 1996; česky 2004): „Každý příběh má svou hudbu. Hudba *Hedvábí* je bílá.“ Skladba je inspirována procesem vznikání bílé barvy v přírodě, jak ho kdysi popsal Isaac Newton, podle něhož je bílá barva výsledkem smíšení sedmi základních barev. Těmto sedmi barvám odpovídá v *Bílé hudbě* sedm sedmitónových řad, které jsou různými způsoby kombinovány, vrstveny, seskupovány, až je konečně dosaženo „bílé barvy“, tj. „bílé“ diatoniky (skladba končí klastrem obsahujícím všechny tóny stupnice C dur, na klavíru hrané na bílých klávesách). Janulytė získala za *Bílou hudbu*, svou diplomovou bakalářskou práci na vilniuské akademii, Cenu za nejlepší komorní skladbu roku 2004, udělovanou Litevským svazem skladatelů, a stala se tak nejmladší držitelkou tohoto ocenění.

Lotyšský skladatel, muzikolog a pedagog **Georgs Pelēcis** (*1947) studoval kompozici na Moskevské konzervatoři (u Arama Chačaturjana) a tamtéž absolvoval postgraduální studium v oboru hudební teorie (u Vladimira Protopopova). Od roku 1970 působí pedagogicky na Lotyšské státní konzervatoři (dnešní akademii), kde mu byl v roce 1990 udělen profesorský titul. Ve své badatelské činnosti se soustředí na hudbu středověku, renesance a baroka – habilitoval se prací *Principy Palestrinovy polyfonie a tradice*

epochy vokálního vícehlasu, kterou v roce 1993 Mezinárodní Palestrinovo centrum v Římě ocenilo medailí –, je však i autorem několika vědeckých pojednání věnovaných novodobé lotyšské hudbě. Po jistou dobu Pelēcis vedl také řížské Centrum pro starou hudbu, na jehož založení se podílel. Tzv. starou hudbou (a hudbou klasickou) jsou výrazně ovlivněny i Pelēcisovy skladby, z nichž nejznámější je dvojkonzert pro housle, klavír a smyčcový orchestr *Nevertheless* (1994), věnovaný Gidonu Kremerovi a Vadimu Sacharovovi; dílo se dočkalo i trojího baletního zpracování (v Rize, Pittsburghu a San Francisku). Za zmínku stojí též

Pelēcisova *Korespondence* s ruským skladatelem Vladimírem Martynovem, rozsáhlý a dosud otevřený cyklus notovaných „dopisů“ pro dva klavíry, který oba autoři rozvíjejí od roku 1984.
www.lmic.lv

Vybízím posluchače k tomu, aby si uvědomili, že evoluce hudby není jen progres, ale také dlouhá řada ztrát. Tyto ztráty mě trápí a nemůžu se s nimi smířit. Snažím se je chránit a obnovovat. Pro běžného posluchače, a to se mi jeví jako samozřejmé, je rámec klasické hudby (od Monteverdiho po Mahlera) rájem, který nás uvádí do těch nejokázalejších sfér, jaké si jen mysl skladatele může představit. (...) Jedním ze základních rysů mého stylu je koncertantní princip. V **Revelation** (Zjevení) jsou tři sólisté: kontratenorista, klavírista a hráč na trubku, kteří se vzpírají akceptovat známá děsivá proroctví a upřednostňují sliby o říši světla a radosti v Novém Jeruzalémě. Toto téma je rozděleno na tři části: poslední verše ze Zjevení svatého Jana, Gloria in Exelsis Deo a Aleluja.

Georgs Pelēcis

Skladba **Revelation** vznikla v roce 2003 a byla napsána pro kontratenor, flétnu, violu da gamba a cembalo. O tři roky později ji Pelēcis upravil pro kontratenor, klavír, trubku a komorní orchestr. V této úpravě, kterou uvádíme na dnešním koncertě, skladba poprvé zazněla v podání orchestru Kremerata Baltica v Basileji.

Jan Mikušek (*1970) studoval na konzervatoři v Brně dirigování a cimbál, ve studiu dirigování pokračoval na pražské AMU, kde absolvoval u F. Vajnara. Dirigoval muzikály *Hair*, *Rusalka*, pro Divadlo J. K. Tyla v Plzni zaranžoval a nastudoval rockovou operu A. Rybníkova *Juno a Avos*. Od roku 2000 je sbormistrem sboru Vox Nymburgensis, s nímž získal mj. Cenu pro nejlepší zahraniční sbor na mezinárodní soutěži GAUDE CANTEM (Bílsko-Bělá, 2007), hlavní cenu a Cenu za provedení lidové písně na soutěži Mezinárodního sborového festivalu hudebního romantismu (Vlachovo Březí, 2011). Během studií se začal věnovat i zpěvu,

nejprve u M. B. Szczyckińského, následně u T. Blumové. Pravidelně se účastnil mistrovských kurzů u M. van Alteny. Jako zpěvák se zabývá provozováním tzv. staré hudby (Capella Regia, Musica Florea, Collegium vocale 1704 atd.), spolupracoval s J. Stivínem a vystupuje s olomouckým souborem Ensemble Damian. V mužském kvartetu Affetto svůj záběr rozšiřuje i o hudbu soudobou a experimentální (díla M. Štědrone, M. Košuta, J. Meisla, A. Pärta ad.). Je stálým hostem Národního divadla v Praze. Ztvárnil roli Dominika Haška v opeře M. Smolky *Nagano*, roli Hephaestiona v opeře T. Hanzlíka *Slzy Alexandra Velikého*, dvojroli Agaty a Dargelose v opeře P. Glasse *Les enfants terrible*. V současné době tu vystupuje po boku Soni Červené v opeře A. Březiny *Zítřka se bude* (za svůj výkon byl nominován na cenu Alfrede Radoka). Mikušek je též spoluzakladatelem Mezinárodního festivalu cimbálu ve Valašském Meziříčí. Jako aktivní hráč na cimbál premiéroval řadu skladeb napsaných pro tento nástroj.

www.voxnbk.cz, www.affetto.cz

Orchestr BERG je špičkové mladé těleso, které přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí divácky atraktivní a inovátorské projekty, soustřeďuje se na uvádění současné hudby a hudby 20. století. Tu kombinuje například s divadlem, filmem, baletem, pantomimou, videoartem apod., vystupuje často mimo tradiční sály. Prostřednictvím objednávek nových děl u českých skladatelů především mladé generace pomáhá vytvářet nové hodnoty a investuje do budoucnosti hudby a umění. Má na svém kontě desítky světových premiér a ještě mnohem více českých premiér světových skladatelů. Ke

koncertní činnosti orchestru patří vystoupení na mezinárodních festivalech a významných domácích pódii. Spolupracuje s baletem Národního divadla (*Ibbur, Zlatovláska*). Vedle mnoha záznamů pro Český rozhlas, na CD nebo k pořadu pro Českou televizi se těleso prezentuje i na DVD s live nahrávkou baletu *Zlatovláska* (Supraphon). Orchester BERG již několik let připravuje oblíbené koncerty pro děti. K nejvýznamnějším projektům z poslední doby patří hudebně divadelní inscenace *Schwarz auf Weiss* (Černé na bílém) německého skladatele a divadelníka Heinerja Goebbelse, živý doprovod Dreyerova němého filmu *Utrpení Panny orleánské* hudbou litevského skladatele Broniuse Kutavičiuse nebo letošní scénický koncert timING na Nové scéně Národního divadla (kde bylo mj. uvedeno v české premiéře legendární dílo Györgye Ligetiho *Poème symphonique* pro 100 metronomů).

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil orchestr BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes Orchester BERG oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Loni získal od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

CO SE DĚJE V BERGU

SRDEČNĚ ZVEME na naše koncerty v následujícím roce

8xBERG2012

... celkem **osm rozmanitých projektů v období od 5. března do 5. prosince 2012**

... budeme spolupracovat s divadelníky, pantomimou, výtvarníky i se špičkovými tanečníky 420PEOPLE

... vypravíte se za námi do nových prostor, mimo jiné i do téměř zapomenutého divadla ve Vršovicích, centra současného umění DOX, do kostela Nejsvětějšího Salvátora...

POŘÍDTE SI PŘEDPLATNÉ A DARUJTE SOBĚ I BLÍZKÝM ZÁŽITKY NA CELÝ ROK!

... ceny abonentních vstupenek zůstávají stejné :-)

abonentka pro jednotlivce: **8 koncertů za cenu 7** (1.750 Kč)

partnerská abonentka - pro dva: **8 koncertů za cenu 6** (3.000 Kč)

K dispozici je i **limitovaný počet abonentních vstupenek** se slevou pro studenty a seniory (1.050 Kč / partnerská 1.800 Kč).

NUBERG 2011

... již 5. ročník hlasovací soutěže o nejlepší premiéru roku 2011

POSLOUCHEJTE – HLASUJTE a VYHRAJTE jednu z cen pro hlasující...

Poslechněte si na internetu novinky z letošních koncertů a hlasujte pro ty, které se Vám líbí nejvíc.

1. ledna - 12. února 2012 | www.nuberg.cz